

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 25 mars 2009

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om dans på idrottsforum.org

Dansen får allt större utrymme i såväl skolans idrottsundervisning som i vuxnas val av frivilliga fysiska aktiviteter. Och det är lätt att förstå; när man väl kastat av sig de fördomar och vanföreställningar som dans utanför balettakademierna omges av blir det uppenbart att dans har många fördelar framför joggning och löpning och andra liknande aktiviteter, däribland det kreativa, konstnärliga uttrycket, liksom, och delvis till följd av detta, den tydligare kopplingen till det psykiska välbefinnandet. Det ökade intresset för dans manifesterar sig också i utgivningen av böcker om dans. I Norden är det främst dansk idrottsforskning som kommit att syssla med dans, och på Institut för Idræt vid Københavns Universitet finns en självklar tyngdpunkt för detta konstnärliga och kroppsliga uttryck i form av trion Lis Engel, Helle Winther och Charlotte Svendler Nielsen. Lis Engel har nyligen publicerat boken *dans dans dans: Ideer i teori og praksis* (Frydenlund). Britt-Marie Styrke, som själv forskar och skriver om dans och danspedagogik och snart disputerar vid Umeå universitet på en avhandling om den svenska danspedagogikens framväxt, har läst Lis Engels bok för forumets räkning, och hon konstaterar att boken ger spännande infallsvinklar på konstarten dans, och fyller behov inte minst i ett svenskt sammanhang.

Välkommen bok om dans

Britt-Marie Styrke

Institutionen för idé- och samhällsstudier, Umeå universitet

*Lis Engel***dans dans dans: Ideer i teori og praksis**

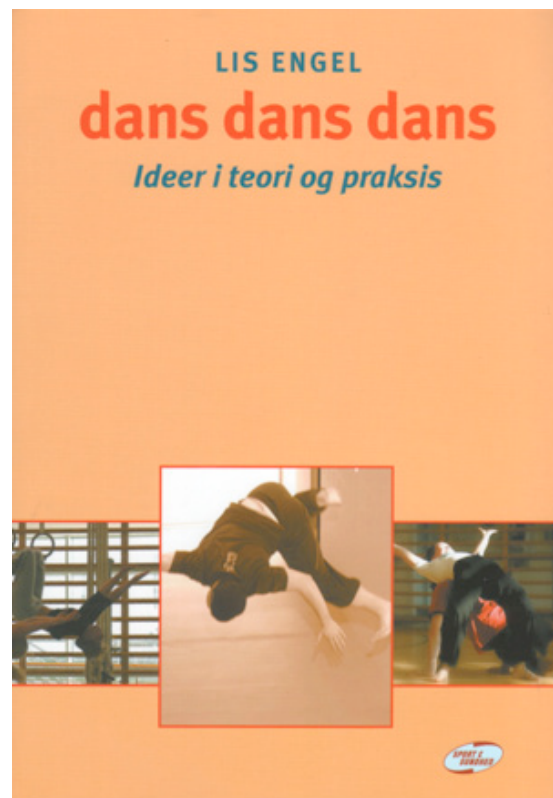
126 sidor, hft., ill.

København: Frydenlund 2007 (Sport & Sundhed)

ISBN 978-87-7887-507-5

En läsning av den danska boken *dans dans dans: Ideer i teori og praksis*, ger spännande infallsvinklar på konstarten dans. Ansatsen är att genom skiftande aspekter ge en bild av dansens varierade möjligheter som konstnärlig uttrycksform. Här lyfts perspektiv som har att göra med vår förståelse av världen och mänsklig kommunikation, vilka relateras till dansens genrer, beskrivna som rörelseformer i ständig utveckling. Med syftet att lyfta fram dans som konstart, som en musisk-estetisk kommunikation, ställs inledningsvis ett antal såväl filosofiska som mer praxisnära frågor om kropp, upplevelse, kreativitet och rörelse.

Tre övergripande teman organiserar bokens innehåll. Inledningsvis behandlas dansens och rörelsens teori. I den andra delen utforskas dansen i form av en praxisnära behandling av olika genrer, medan den avslutande tredje delen öppnar upp mot improvisation, komposition och koreografi. Varje tema inleds med en kort teoretisk eller historisk reflektion som bas för den fortsatta behandlingen. Delarna har sedan var för sig ett antal kortare kapitel som behandlar specifika aspekter som spänner mellan rörelseformer, kreativa principer,

specifika dansstilar och olika sätt att använda sig av och förhålla sig till personligt skapande. För vem är då boken skriven? Som det beskrivs är den avsedd för undervisning inom idrottsämnet både på gymnasienivå och på högskola. Ett par hållpunkter för den undervisningen är att arbeta på flera nivåer, teoretiskt, praktiskt/skapande och analytiskt.

Hur hanteras denna breda ambition? På en teoretisk nivå diskuterar Lis Engel frågor om dansens former bland annat utifrån den klassiska konstteorin pendlande mellan motsatser som kontroll och frihet, disciplin och spontanitet. Samtidigt framförs tanken att en upplösning av dessa till teorier knutna dikotomierna kan vara en väg mot ett mer gränsupplösande sätt att förhålla sig till dans och rörelse. Med referenser till bland andra teoretiker som Michel Foucault och Merleau Ponty, men också till danskonstnären Merce Cunningham relaterar Engel danskonsten till livsfilosofiska och identitetsskapande frågor. Ett begrepp som förs fram är den musiskt-estetiska dimensionen, att förstås som ett sätt att vara närvarande, en dimension som Engel menar ger plats för fantasi, upplevelse och skapande. När det gäller just begreppsanvändning hade jag gärna sett en diskussion kring begreppen genre och stil vilken kunnat ge ytterligare förståelse för ämnet.

Bokens mittersta och längsta del tar upp dans på ett praktiskt konkret plan. De genrer/stilar som behandlas mer ingående i separata kapitel är bland andra hiphopkulturen och breakdance, jazzdans samt modern releaseteknik. Kort historik följs av tips då det gäller musikval och träning. Parallellt med en genomgång av grunddrag i varje genre/stil, framförs tanken att de kan utvecklas och samverka med varje individs erfarenheter. Här hade mera av den typen av genomgång inte skadat. Glädjande är behandlingen av jazzdansen vars konstnärliga kvaliteter mer sällan lyfts fram. Genom att visa på jazzdansens ”dynamiska kontraster”, ett uttryck för livsglädje, liksom upplevelsen av rytm och flow belyser Engels jazzdansen men också hiphopkulturens breakdance som livsbejakande dansformer.

Med en ständigt ökande mängd uttrycksformer menar Engel att stilarerna i sig är i ständig rörelse och förändring, och som sådan kan träningen av olika stilarter vidga tillgången på ett mer nyanserat uttryck.

I det sammanhanget är ett intressant påpekande många övningars likheter eller ”tvärkaraktär”. Även om rörelserna genom sin stiltillhörighet ter sig olika, är de i grunden likartade. Samtidigt beskrivs arbetet med en bestämd genre/stil också som ett arbete med att utvidga kroppens uttrycksmöjligheter i anslutning till den specifika stilen. Trots de teoretiska resonemangens mer gränslösa karaktär behåller Engels de inte oviktiga indelningar som fortfarande finns mellan genrer och stilarter. Därmed inte sagt att dansandet bör låsas fast i strikta uppdelningar. Istället förespråkas att i praktisk dansträning arbeta med skilda tekniker för att därigenom öka förståelse för dans och rörelse som kulturell och i viss mån gränsöverskridande företeelse.

” *Språket är lättillgängligt med inspirerande bilder som ger uttryck för känslor, stämningar och rörelse.*

Som jag uppfattar boken är den ämnad att fylla en funktion som inspiration för utbildade pedagoger, kanske särskilt inom idrottsundervisning. Frågan är om en förhållandevis omfattande förförståelse krävs för att syftet med träningstipsen ska uppnås. I förlängningen skulle det i så fall innebära att det främst är för de inom dansområdet initierade som boken har sitt största värde, vilket definitivt är tillräckligt. I både teoretiska och praktiska sammanhang lär boken bli en värdefull tillgång, inte minst som ett fortbildande inslag. Den skulle också vara ett tillskott i den svenska litteraturfloran där den här formen av danslitteratur är av det mer sällsynta slaget.

dans, dans, dans är på samma gång seriös och lekfull med budskapet att dans är en konststart att ta på allvar, vilket inte betyder att man inte ska närma sig den med glädje och lust. Genom boken påminns vi om att det handlar om just en konststart. Den viktiga markeringen leder bort från en tendens som inte sällan förminskar dans till att vara en enbart fysisk aktivitet. Bokens innehållsliga kärna och förtjänst ligger enligt mitt förmenande i ansatsen till en helhetsförståelse av den ofta undflyende och svårfångade konststart som vi kallar dans. Språket är lättillgängligt med inspirerande bilder som ger uttryck för känslor, stämningar och rörelse. De aspekter som behandlas utvidgar på ett smidigt sätt möjligheten att förstå och arbeta med danskonst utifrån både teoretiska diskussioner och praktisk tillämpning.

© **Britt-Marie Styrke** 2009.

 Köp boken från Adlibris.se

 Kjøp boken fra Capris.no

 Køb bogen fra Saxo.dk

Buy this book from Amazon.co.uk

Buy this book from Amazon.com

www.idrottsforum.org | Redaktör Kjell E. Eriksson | Ansvarig utgivare Aage Radmann